

PAPA

Kad je rimski car Konstantin Veliki zavojevaio na suparnika si Maksencija, veli legenda, da mu se ukazao na nebu znak križa s natpisom: »U ovom ćeš znaku pobijediti«. Doista stari je Rim morao propasti, i propao je. No grčko-rimska kultura pobijedila je sve do dana današnjega svijeta. Kako? U društvu križa! Pače ta je grčko-rimska kultura, na kojoj se sva evropska temelji, prodrila i dalje nego carski orlovi rimski. Kako? I opet pomoću križa! Katolička Crkva svuda joj je prokrčila put, ona ju je spiritualizovala i tako stvorila evropsku kulturu.

Ali nije nikakova tajna, da sve jače izbijaju tragovi nekog propadanja te evropske kulture. Neki izričito traže Antievropu (Protuevropu) i barbarstvo, drugi smeteni ne znaju kuda, kamo.... Nasuprot tome pitaju se neki: Kako tome pomoći? Mnogi izabrani duhovi evropski daju odgovor upirući na križ: »U ovom ćeš znaku pobijediti!« Vele, da dolazi »novo veliko teološko i mističko doba« (Ghéon), traže novi »Srednji Vijek« (kao Rus Berdjajef, što živi sada u Francuskoj i poznat u krugu francuskog skolastika Maritaina).

»U ovom ćeš znaku pobijediti!« Što da pobijedi? — Duh je sjetilnosti na teoretskom i praktičnom polju tako zavladao, da mu je samo Rim, Papa, kadar stati na kraj. Rim jedini nigda nije sagibao šije pod teretom ove Adamove baštine. On diže zastavu duhovitosti, spiritualnosti. Što da pobijedi? — Duh je laicizma, t. j. nijekanja svega vjerskoga, duhovnoga u životu i poretku ljudskom tako zagospodovao, da prijeti zatrti svaki trag i izbrisati svaki biljeg Božji iz duša ljudi i iz života naroda. Rim, Papa ne klone duhom pred tom bujicom laicizma, već proglašuje: univerzalno Kraljevstvo Kristovo. »U tom ćeš znaku pobijediti!« Mi vidimo, kako se jedino Papinstvo uspješno hvata u koštac s duhom propasti kroz vijekove, napose u zadnjoj polovici XIX. stoljeća i danas. Povijest Papinstva u ovo zadnje vrijeme jest povijest trijumfa nad razornim silama, koje svojom sugestivnom moći sve kao obmamiše. Papinstvo diže zastavu auktoriteta, kršćanskoga društvenoga poretka, zdrave filozofije, nepomućene, čiste, potpune vjere, duha euharističkoga, mira Kristova. Najslavnija, najdivnija povjesna imena 19. i 20. stolj. jesu imena Papa: Pija IX., Leona XIII., Pija X., Benedikta XV. i današnjeg slavno vladajućeg sv. Oca **Pija XI!**

U znaku rimskoga Pape pobijedit ćemo i ostvariti mir Kristov (ne mir ovoga svijeta) u Kraljevstvu Kristovu (ne Kraljevstvu ovoga svijeta). Ovo je lozinka sadanjeg sv. Oca: mir Kristov u Kraljevstvu Kristovu. Mir, ne kako ga

svijet daje, koji izdiže sjetilnost, oholost i nemir; mir u Kraljevstvu Kristovu: kad Krst zavlada u svakoj pojedinoj duši, u obiteljima, u cijelim narodima, u svijetu.

Uistinu je samo ovaj Kristov mir podoban da donese mir narodima i pojedincima, samo on može obnoviti Evropu, koju neki hoće već da pokopaju. Istina, ona je bolesna od Lutera, od onog časa, kad se pod blistavim riječima duh emancipacije od Rima stao sve jače širiti u javnom i privatnom životu, duh otpada od vjere, koracajući dosljedno naprijed, samo je rušio, a sagradio nije ništa. I danas — vidimo jasno, gdje se počelo rušiti. Rim je napose od Lutera ovamo znak, kome se protuslovi; nevjera, pad i slom kršćanskog poretka sve više prijeti. Pobjeda je moguća samo u znaku Rima, Papinstva. I pobjeda civilizacije, ako gledamo sa stanovišta naravnih dobara (bez obzira na drugi svijet) i pobjeda vjere, kako nas uči sv. Otac Pio XI. u najnovijoj svojoj enciklici o jedinstvu crkava.

Od Lutera ovamo jača sve više duh otpora proti auktoritetu, duh razroznosti u mišljenju, duh sjetilnosti. U svojoj knjizi »Tri lažna reformatora« prikazao je francuski tomista Jacques Maritain, kako u Lutera vidimo sve klice današnje propasti. I klice današnjega freudizma, jer već i Luter ne vjeruje, da se možemo osloboditi sjetilnosti. On je prvi moderni poklonik puti. Malo on mari za riječi Kristove: da će se mnogi odreći tijela zaradi Krista, malo mari za primjere svetaca, malo on osjeća s Crkvom... On živi po tijelu, po zakonu puti, jer drukčije, veli, ne može, kao ni naši savremenici. U Lutera je u klici sav novi vijek sa svim svojim defektima. Zato o njem govorimo. U boju protiv bezbožaca, liberalaca, neprijatelja Rima, protiv sviju — očito, jasno danas vidimo, u kome ćemo znaku pobijediti. »Bez Pape sva se zgrada kršćanstva ruši«, pisao je u XIX. stolj. J. de Maistre.

A riječi Isusa Krista? Dabome, te dolaze na prvome mjestu: »Ni vrata paklena ne će je nadvladati«. On je zvan, da pase sve ovce i sve jaganjce Kristove bez izuzetka. On, Papa!

Sveti otac Pijo XI., čiju šestgodišnjicu slavnoga vladanja radosno slavimo, svijestan je, tko borbu vodi! Tko? Papa!

Pijo XI. je papa Kraljevstva Kristova i papa Katoličke Akcije.

Da se zatre duh laicizma t. j. težnje, da se Kristu otme javni život, istjera Krista iz javnosti, sv. Otac zove sve, i svećenike i svjetovnjake, da svuda prokrčimo put Kristu. Krist neka zavlada u svakoj duši, u svakoj obitelji, u svakom narodu i njegovim uredbama i djelima, po svem svijetu. Krist neka vlada u školi, u umjetnosti, u nauci, u štampi, u zakonima... Da, od ovog duha možemo se s potpunom sigurnošću nadati preporodu Evrope; taj je duh sreća za ovaj i onaj život. Predajmo se Crkvi, drugoj Majci uz našu Nebesku Majku.

A koliko ugodno i milo mora da je srcu svjetovnjaka ime sv. Oca Pija XI., kad znade, da je on onaj, koji nas sve zove, da širimo Kraljevstvo Kristovo. To je t. zv. Katolička Akcija: »učestvovanje laika (svjetovnjaka) u hierarhičnom apostolatu Crkve«. U svojoj enciklici »Ubi arcano Dei« (1922.) sveti Otac svjetovnjake, koji šire ovako Kraljevstvo Kristovo, sa sv. Pismom, zove »rod izabrani, kraljevsko svećenstvo, sveti narod«. Kako mile su sinovskom srcu ovako uzvišene očinske riječi!

Papa Katoličke Akcije pazi ovu kao »zjenicu oka svoga«. Kolika ljubav! Ali kolika i odgovornost naša! Jasno je, da ova Katolička Akcija, koja po naravi stvari i izričitim odredbama sv. Oca, treba da bude izvan i iznad svake političke stranke, da govorimo sa neoskolastikom Maritainom, treba da je metapolitička,² apolitička, suprapolitička.³ Ta Katol. Akcija, kojoj je cilj svrhunaravan: spas duša, treba da je sva prožeta svrhunaravnim duhom. To je potrebno naglašavati, jer ako hoćemo svijet liječiti od naturalizma, treba da sami sebe ponajprije jasno postavimo i odredimo za supranaturalno t. j. nadnaravno stanovište. Tko za Boža radi, treba da znade, da je sve u Božjim rukama, i da je najpotpuniji uspjeh: sveta volja Božja. Lijepo o tom svemu piše Mäder: »Katolička Akcija... ili je svrhunaravna ili je nema.⁴

Mi na Papi n dan slavimo velikog suverena, najvećeg suverena na zemlji. Jer njegova je vlast izravna nad svime, što je duhovno, a neizravna i nad vremenitim, t. j. u koliko se to vremenito tiče dobra duša. Sve to slijedi iz pojma Krista Kralja kao Boža i kao čovjeka. Zato je Papa nad vladarima, nad narodima: on ima mač duhovni i vremeniti, u koliko je vremenito pod duhovnim. Država je, piše Maritain, suverena na svom području, no njeno je područje podređeno tako, te ta suverenost nije ni apsolutna ni općenita. I nema doista do li jedna suverena posve općenita vlast, vlast Stvoriteljeva. Vlast Crkve, općenita na svemu području spasenja, jest očito prostranija i viša nego vlast Države.«⁵ »Crkva ima vlast nad vremenitim, ne zbog vremenitih političkih razloga, nego zbog duhovnih interesa, kad su u pitanju. Jedan je mač pod drugim.«⁶

Ovome najvećemu suverenu, suverenu duša, duhovnom ocu čovječanstva, biskupu nad biskupima, neposrednom gospodaru svake kršćanske duše, vidljivome namjesniku nevidljivoga živoga Boža, sv. Ocu, čije smo mi Hrvati predziđe od vjekova, Njemu kucaju danas naša srca. Čitajući djela i poznavajući život svetoga biskupa Langa, smijemo sigurno reći, da bi i on bio i život svoj dao za Papu. Naši stari banovi, kao Toma Erdödi, Ivan III. Drašković, nisu drugačije mislili.

Mi treba da ljubimo Papu, u znaku Pape da se borimo. Samo u znaku Pape kršćanstvo pobjeđuje moderni

duh, samo u znaku Pape može ono osvojiti svijet. Mi ljubimo Papu Katol. Akcije i Kraljevstva Kristova, sv. Oca Pija XI. To je papa, koji je o tisućgodišnjici hrv. kraljevstva blagoslovio naš narod. I on je Orao, on se negda penjao kao turista na Alpe, na bijele vrhunce, a danas nosi bijelu haljinu Petrovih nasljednika. Veliki francuski književnik Chateaubriand pisao je početkom XIX. stoljeća pozivajući svoje zemljake inficirane otrovom bezbožnih t. zv. filozofa Diderota, Voltairea..., da se vrte svojoj lijepoj vjeri: »Sve je veliko s Bogom, sve postaje maleno bez Boga«. Variirajući ovo i nadovezujući na riječi drugog Francuza, već navedenoga žarkoga apostola nepogrešivoga papinstva, pisca J. de Maistrea: »Bez Pape sva se zgrada kršćanstva ruši« — kažimo mi: »Bez Pape sve se ruši, sa Papom sve se gradi«.

Hrvatski narod, ako želi da gradi, nastaviti će ondje, gdje gradi njegova povijest već 1300 godina ne uzimajući uobzir modernu — uostalom internacionalnu — nevjeru. »Protiv Pape«, bojni je klik neprijatelja, koji u tom znaku smrti juriša na Kraljevstvo Kristovo. »Za Papu!« geslo je vojske Božje, i u tom znaku mi se borimo za Krista i njegovo milo Kraljevstvo mira, opće ljubavi i pravde. A Papa nam je »vojskovođa«, Papa je »drugi Krist«, on je »usta Kristova« (sv. Ivan Zlat.), u osobi Pape mi »slijedimo Krista«. S Papom pobjeda je naša.

Umnožimo, ojačajmo ljubav k Papi. To je i svrha ovoga govora. Molimo se za Njegovu Svetost slavno vladajućeg Papu Pija XI.

Dr. Drago Čepulić.

¹ Govor izrečen na Orlovskoj akademiji u Zagrebu na Papin dan, 12. veljače 1928.

² Vidi: J. Maritain, *Primaute du spirituel*, str. 100. (Plon, 1927.) ³ Ibid. str. 125. ⁴ Vrhbosna od 20. siječnja 1928. str. 10 ⁵ Citirano djelo str. 18. ⁶ Ibid. str. 27. ⁷ »Pour le Pape«, A. Bessieres S. I., izd. Spes 1927. str. 152., 158. Članak Mgra de Segura.

UREDNIŠTVO „ŽIVOTA“
ZAGREB 1/147

